

ДІЛО

Виходять два дні разів
крім понеділка.

РЕДАКЦІЯ
І АДМІНІСТРАЦІЯ:

Львів, Ринков. 15, II. в. в.

Кожне варт. м. 26.178.

Адреса телегр. „Діло—Львів“.

Число телефонів 201.

Рукописи
редакції не повертає.

ПЕРЕДПЛАТА

в Австрії-Угорщині:

підписок . . . 2-80 К.

квартальне . . . 10—

піврічне . . . 20—

річне . . . 40—

у Львові (без доставки):

підписок . . . 2— К.

квартальне . . . 8—

піврічне . . . 18—

річне . . . 36—

в Швейцарії:

підписок . . . 20— Ш.

квартальне . . . 40—

піврічне . . . 80—

річне . . . 160—

За зміну адреси
платити по 20 с.

Ціна вгортається:

Страниця центова, дванадцять
тис. в підписку 40 с. в
оплату 20 с. в разі поштових
виста і т. д. Коштовість про
вміст і сторінки 1-20.
Передплата сторінки і т. д.

Сталогоризонтна на окремих
випаках.

Одні примірники виступаю

у Львові 18 с.

на передплаті 34 с.

Видас: Виданнямча Спілка „Діло“.

Начальний редактор: Д-р Влодзімєр Гітчиньскі.

ВІДОМАЕНЄ Ц. І. К. ГЕНЕРАЛЬНОГО ШТАБУ
з 10. жовтня.

Не стало ся нічого нового.

ВІДОМАЕНЄ ГОЛОВНОЇ НІМЕЦЬКОЇ КВАТИРИ
з 10. жовтня.

ЗАХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Фронт кн. Рупрехта: На жодні битви в Фляндрії вчора рано побіч 11-ти англійських дивізій введено в бій знов французькі війська. Великі зусилля обох союзних західних держав вичерпували ся в боях, які супроти невідомости наших воєвників у Фляндрії тягнули ся цілий день. Наступи, які розвивали ся рано по як найсильнішим гургановім огни, були вступом до битви, яка при безперервній найсильнішій діяльності артилерії вела ся до піаної ночі в ширині 20 км. на пролях парв між Вікстете і Гелюсехт. Несприятелі кидали в бій все нові сили, які кілька разів, декуди до 6 разів приступали до наших ліній. На південь від ліса Гайтальстер несприятель коло Дранібанк, Мангелмере, Вельдгек і на діртин Пелькапелє зискав коло 1,500 метрів терену, але наш протиступ обмежив його початковий успіх. Від Пелькапелє до області на південь від Галю лезат наші хоробрі війська сильно держать свої оселі лінії. Кількаразні наступи несприятеля на сей фронт зирини 13 км. зложено, кри чім несприятель поніс дуже важкі втрати.

В області інших зрній боева діяльність була мала. Тільки над Ежою вгнева боротьба зросла. На південь від дороги з Лкон до Соєн французька компанія рушила наперед, але її відперте.

СХІДНИЙ ТЕРЕН ВІЙНИ.

Не стало ся нічого важного.

Фронт Македонський: На підденний захід від озера Дойран Болгари віддержали кілька англійських відділів, які по довшім гарматнім підготовленню пішли до наступу.

Палата панів про військове судівництво для цивільних осіб.

ВІДЕНЬ. (Тбх.) Подулема судово-судітчан комісія палати панів закінчила вчора наради над 3 судовими законами. На засіданні був містер судівництва Шавер і президент палати панів Віндшгред. Комісія супроти ухвали палати панів прийняла посередничаче внесенє Каяля і Лямаша, що що до присудів, які 7. липня с. р. не були ще правосильні, або присуджують кару над 5 літ, або відносять ся до політичних або прависних проступків, можна протягом 4 тижнів по оголошеню закона внести до Найвисшого Трбуналу просьбу о ревізію постановляя. Така ревізія буде признана, коли будуть наведені оправдані сумніви що до фактального стану, на яком впрарть ся присуд, або веденє оборони було обмеженє, або лягодячі обставини не були достаточнo узгляднені. Всуверен думці палати панів комісія думає, що закона про введење військового судівництва для цивільних осіб в воєнній області не треба вважати зміною основного закона, тільки ходить тут о зміну звычайного закона. Справознавцем для повної палати вибраний Паттай.

Вибори в Фляндії.

ГЕЛЬЗІНГФОРС. (ПТА.) На основі кільцевого вислуду виборів до союзу 95 мандатів припадає на соціяльну демократію, 65 на буржуазний блок, 18 на шведську партію, 22 на партію господарів. На соціялістів віддало 316.922 голосів, на буржуазній партії 213.502.

† Посол о. Йосиф Фоліс

Львів, 10. жовтня 1917.

Як уже відомо нашим читачам в нашій телеграмі з Відня, вночі з 8 го на 9-го с. м. помер у Відні о. Йосиф Фоліс, царех Скрилова під Львовом, парламентарний посол виборчого округу ч. 64 (Львів повіт—Винники—Городок—Щирець). Покійний від довшого часу нездужав на боляк в жовудку і піддав ся омерациї на клініці проф. Шаля; смерть наступила наслідком поопераційних компликацій. Похорон буде в четвер, 11. с. м.

О. Йосиф Фоліс уродив ся в 1862 р., ординував ся в 1888 р. Його жінка, Марія з Курбасів, уже давно вмерла. Син Михайло, відбувши садівничо-огородничі студії в німецькій Шлеску і в Чехії, є урядником „Сільського Господаря“.

По сотрудничстві в Куштині коло Лопатина прийшов о. Йосиф Фоліс на парохію до Скрилова під Львовом, де перебув ціле своє житє. Що був добрим пастирем своєї громади, який дбав як про її моральне так і матеріальне добро, свідчить побудована ним церковь, чималенька, провітрна і економічна організація в селі, переведена вартеляція.

Російський генеральний штаб про Союз визволення України.

(Ф. К.) Відень, 8. жовтня 1917.

Надавнє що-ймо реферували ми на сім місцям аферу зі сфабрикованим інтервю французького кореспондента з президентом Українського Генерального Секретаріату В. Винниченком, яка мала на цілі „скомпромітувати“ закордонних Українців, відкриваючи серед них сторінників центральних держав, „германофілів“, азагалі „державних зрадників“. Тоді саме вели ся, як відомо, у Петрограді українсько-російські переговори в справі автономії України, для зриваня яких були заарештована та афера.

Російські часописи, які саме наспіли тут, приносять знов шкваліть мовлях „ревеляцій“, які мають фактами доказати те, що „германофіліство“ Українців — не казка, а дійсна правда. З „ревеляціями“ син разом виступило нікто инший, а сам російський генеральний штаб. Предмет „ревеляцій“ — „Союз визволення України“.

Що ж „відкриває“ російський генеральний штаб у своїх „ревеляціях“? Нимше подасмо для інформації читачів майже все те, що приносять із сих „ревеляцій“ дві найбільші столиці російські часописи: кадетська „Рѣчь“ і націоналістичне „Новое Время“. Тут взаємично тільки, що більшу частину сих „ревеляцій“ подав про себе давно вже сам „Союз визволення України“ у свої виданнях, — і тому „офензива“ російського генерального штабу проти Українців зовсім зайва.

Ще в „ревеляціях“ перемішані правдиві дані з видумками, се вистанє визначити. Простувати кождо видумку — не стоить. Мусимо тільки напачнувати тактику штабу, який вже діяльність „Союза визволення України“ з шпю нажею. Се звичайна клевета, яка зрештою не дає, бо для військової власти все, що для неї невигідне, є шпюнажем.

Вкінці яка ціль сего виступу російського ген. штабу? Шукаючи відповіди на отсе пита-

Сповняючи духовні і громадські обовязки в своїм селі, Покійний займав ся рівночасно загальнонародними справами і з часом заняв визначне становище серед діячів наших центральних організацій у Львові, які мали в нім діяльного і щиро справі відданого члена.

При перших виборах до парламенту на основі загального виборчого права в 1907 р. виступив о. Йосиф Фоліс як кандидат Народного Комітету в окрузі Львів повіт—Винники—Городок—Щирець і зкобув мандат, який задержав також при нових виборах в 1911 р. Як посол не тільки словив совісно свої обовязки супроти виборців свого округу, але все мав на увазі цілість нашої національної політики і мав ко тих, що рішали про її провідні лінії. В сій області розвивав також інтензивну діяльність з вибухом війни, на еміграції в Відні, де належав до Загальної Української Ради, і аж до останних хвилях свого житя.

Звісна була жертволюбність Покійного на народні цілі. Датки на сі діли творили в нього постійну не-аби-яку рубрику. Крім того перед кількома роками жертвував на садівничо-огородничу школу в Скрилові для „Сільського Господаря“ її морголу реальність. А перед смертю зарисав свій маєток на народну ціль.

В віденській клініці згасло вчора житє, повне праці і заслуг для рідного народу, який імя о. Йосифа Фоліса задержить на все в своїй памяті в ряді своїх переходих діячів.

не, треба звернути передовсім увагу на факт, що „ревеляції“ російського генерального штабу надивно сходять ся з відомими контр-революційним виступом ген. Кернілова. Дуже вправдоподобно, що вони й були одним із звєз у замислах бувшого російського начального вождя.

Ревеляції рос. ген. штабу.

П. н. „Союз визволення України“ в „Рѣчь“ з 2. н. ст. вересня читасмо:

В руках міністерства війни є обширний матеріал дотично організації „Союза визволення України“, який відкриває участь з сій організації австро угорського і німецького правительств. На підставі документальних даних і численних візнань поодиноких осіб, які втекли з ворожого полону або були вислані до нас Німцями в цілях пропаганди, сконстатовано отсе:

У склад Союзу входять політичні емігранти, які жили в Австрії: А. Скоропис Йолтуховський, М. Меленевський, А. Жук, В. Дорошенко і ин.

Австрійське правительство підчас війни стало користувати ся Союзом для досягненя своїх цілей, які не вяжуть нічого спільного з інтересами України. Йолтуховський, Меленевський, Жук і Дорошенко з порушення австрійського правительства послали агента в Росію, Румунію, Болгарію і Туреччину з цілю шпюнажі в користь центральних держав.

Коди Українців полонених стали висилати до окремого табору у Фрайштаті, то сарава пропаганда в сім таборі була передана діячам Союзу, які працювали під кермею Ніцаїс.

Союз розпоряджав великими грошевими вассобами, які видало для його розпорядимости німецьке правительство.

Постепенно Союз вереніс свою діяльність з Австрії до Німеччини, віддавши ся до заключної розпорядимости німецького правительства.

Німецький генеральний штаб вербував поміж полоненими Українцями підходячі особи для

випадки у Росію в жіночій прокатній відірваній України і заключення миру—й одночасно для виконання поручень шпійського характеру. На прохання і висилку агентів у Росію німецьке правління витрачало великі суми. Так пред. видавця Союзу Скоропис-Йолтуховський, одержуючи великі суми, видає своїм співробітникам, по 1.200 марок на місяць. Звербовані Союзом безділники в таборах одержують по 600 марок на місяць, а тям, яких висилають у границі Росії, — видають по 1.000 руб. одморозово.

Крім того німецьке правління при співділанні того ж Йолтуховського сформувало в полонених українців „Перший Січовий полк ім. Тараса Шевченка“ для активних дій проти Росії.

Є відомості, що по завершенні г-р. Холму німецькими військами Союз визволення України внаслідок привітної телеграми Вілгельмови. Телеграма ця була напечатана у „Вістнику Союзу“ й підписана В. Дорашенком і М. Меленевським.

У серпні 1914 р. Союз звертає ся з відомостями до Швеції і Болгарії, кличучи їх до союзу з Україною проти „московського варварства“.

Під кінець 1914 р. Меленевський звертає ся у Константинополь до турецького міністра внутрішніх справ Талаат-Бея в просьбі допомогти Україні в її змаганні відірвати ся від Росії.

У 1915 р. в Мінкені Союз видав брошуру з відозвою до Німеччини визволити Україну.

Німецьке правління поручило Леніну вести пропаганду за миром; старати ся всіма силами підірвати довіру до Тимчасового Правління в змаганні до усунення за всяку ціну міністрів, які стоять проти німецьких змагань до заключення миру.

На Йолтуховського вложені ті самі завдання і підбурювані Українці до відірвання від Росії.

У Берліні було два зібрання соціалістів, в яких брали участь Ленін і Йолтуховський.

Крім наведених даних наші військові влади розпоряджують обширним матеріалом, який свідчить про провідну ролу німецького й австрійського правління у справі самостійної України.

Про те саме „Новое Время“ з дн. 4. н. ст. вересня пише:

Головна управа генерального штабу подала газетам деякі дані про „Союз визволення України“, підкріплені численними документами.

Відірвані України від Росії намічене було в самім початку війни австрійським правлінням і в тою цілю в серпні 1914 року був заснований „Союз визволення України“.

Переполювавши далі склад „Союзу“, між членами якого крім осіб, наведених в „Ръчи“, подає ще Д. Донцова і М. Залізняка й кинувши декілька грубих слів на адресу деякого із них, „Н. Время“ пише далі:

Німецький генеральний штаб, кервуючи діяльністю Союзу, став вербувати серед полонених українців підходящих осіб для висилки у Росію і пропаганди там ідей відірвання України і заключення миру, даючи їм одночасно поручення шпійського характеру. До нинішнього часу сина відділом завідую офіцер німецького генерального штабу фон Ліберс. Організацію ж таборів веде й керує нею генерал Фрідрих. Він також завідую різними культурними починаннями в цих таборах, підготовляючи учителів, бесідників і письменників. Серед підготовлених таким чином „бесідників“ крім австрійців Безпалки, Сімовича й ин. є й російські піддані: М. Гаврилко (Полтавської губ.), Т. Падалка (Подільської губ.), А. Орищенко (Подільської губ.), Д. Щербина (Херсонської губ.) й багато ин.

Із цих осіб, що перейшли німецьку школу, й вербують ся очікує вернути у Росію емігранти, яких Німці висилають в великій комфорті і з селіднями капіталами.

Під видом інвалідів — здорові дітячі Союзу визволення України.

У зв'язку з наведеними вище „революціями“ про Союз визволення України „Н. Время“ подає також осью замітку:

В останніх часах серед повертаючих у Росію полонених інвалідів звертають на себе увагу групи здорових здорових жовірів-Українців. Центральний комітет для несення допомоги полоненим звертає на це увагу правління, однак де сеї пори ніяких кроків для перепинення наплыву до Росії під видом інвалідів здорових дітячів Союзу визволення України не пороблено.

Що „кряки“, до яких звиває „Нов. Время“, пороблені, про се свідчать отсе оголошені, яке принесити видавана в Відні для російських полонених в Австро-Угорщині часопись „Недѣля“ з 7. жовтня:

Де відома російських полонених санітарів і фармацевтів. Російське правління звернуло ся до австр.-уг. міністерства війни в просьбі послати до рідного краю тільки ті особи санітарного персоналу, яких воно зажадає поіменню.

Щоб виконати сю просьбу, міністерство війни постановило знизити криминалі таких пресіб полонених російських санітарів і фармацевтів, що сам подаєть ся до їх відома.

Союз визволення України й Українська Центральна Рада.

„Кіевская Мысль“ з 4. н. ст. вересня повідомляє:

На вчорашнім засіданні комітету Української Центральної Ради М. Грушевський в зв'язку з опублікованими міністерством війни відомостями про організацію Союзу визволення України вложив офіційну заяву, в якій вказав, що до Української Центральної Ради декілька разів приходили то привіти, то просьби о піддержанні поодиноких осіб, які робили заходи о дозвілі повернута до Росії. Українська Центральна Рада поставила не вступати в ніякі відносини зі Союзом. Ся постановою була ухвалена в маю й лишаєть ся в силі.

Непринята жертва.

„Новое Время“ з 21. н. ст. серпня у телеграмі з Києва повідомляє: Укр. Центр. Рада одержала зі Стокгольму телеграму від відомого іза спілдіяна в Леніним українського діяча Скоропис-Йолтуховського з повідомленням, що висилає Раді 1580 крб., які він зібрав серед російських полонених в Австрії й Німеччині на український національний фонд. Секретаріат постановив гроший від Йолтуховського не приймати, щоб не дати ґрунту ворогам Українців для інсинуації.

З німецького парламенту.

БЕРЛІН (Ткб.) 10. жовтня. В райхстагу веда ся нині далі нарада над заграничною політикою.

П. Гавсман (пост. нар. партія) вигає в вдоволенем, що гр. Чернін стараеть ся оперти політику на ідеальних основах. Бесідник не хоче розглядати будучности, але зазначає, що дороги, якими постував ки. Більов, не були шляхами, що вели-б до конкретної цілі, бо через цілий ряд літ виродилась політика неприязни й провокуюча. Ки. Більов не бажав вправді війни, був великим дипломатом, але не був великим державним мужем цілком, инакше ніж його наступник. Бесідник подає до відома, що 30 днів перед своєю смертю Jauges сказав Йому, що французька політика мусть стреміти до сього, щоб Францію увільнити від сього, що вяже її з Росією і зближити до Німеччини.

Виходить з сього, що відповідальні мужі обривають народи. Правління мусть належито інформувати народи. Дипломатів що до вихованя й характеру мусть ся вибирати що найменше так старанно як офіцерів генерального штабу. Мирова революція райхстагу є заповідю мира, коли наші неприятели бажують мира, однак є заповідю війни, коли мира не бажують. Богато також залежить від політики яку ведеть ся в краю. Правління ме повинне стояти під натиском всенімців, які є пострахом, що відкидає мирову іаею. Коли війна має тривати довго, то правління повинно оперти ся на більшости народів. В дотеперішній метеді правління не достаеть сильної сполуки з народом. Не було сього й вчора в наших заявах і голосованях, ми руководили ся великою резервою, щоб оминутти конфлікт, однак з сього не треба витягати фальшивих висенів.

Нам треба кабінету вложеного з людьми, які розумілиб, що ся війна є не тільки війною о умови життя Німеччини, але що ходити тут також о цілі людськости. В сій війні заскочили ми всіх нашою силою, а тепер повинні ми показати, що поза сею силою стоить також совість світа. Не можемо руководити ся думкою: „Нехай нас ненавидять, колиб тільки нас болять ся“, бо се могло би спричинити погром в історії. Ми показали світові, що приходимо не як гнобителі, але як осободителі; не можемо на заході вести иншої політики як на сході, де ми на своїх прапорах виписали „визволені“. Нарід заслужує на те, щоб Йому улехшити останню рішачю боротьбу.

Гр. Вестарп поднесить, що треба зважити, що ждалоб Німеччину, колиб вона мусяла понести тягарі сеї війни. Мусямо використати наше мілітарне положені, щоб могли забезпечити собі відшкодовані і відбудови Німеччини. Так саме треба нам ліпше охоронити нашої східної границі. Області східної Прусії і горішнього Шлеска мусять бути ліпше забезпечені. Також старий німецький край Бадія із старим німецьким містом Рязою не може бути звернений Росії.

Ще до Вельгі, — то по війні не буде вже самостійної Вельгі, по війні є можлива Вельгі тільки англійська, або Вельгі під впливом німецьким. Є обов'язком вошакованя власної відности, щоб ми в часі мирних переговорів не видали здобуті Вельгі. Таму стоїмо при жаданю, щоб ніхто не переже Фляндрії стояло від німецьким впливам.

Америка думає ще довго воювати.

ВАШІНГТОН. (Райтер). Правління воює має видати 350 мільонів долларів на будову переслідувачів торпедовців. Будова має бути виконана протязем 8 місяців.

Переговори правління з польським колом.

ВІДЕНЬ (Ткб.) 10. жовтня. „Poln. Nachrichten“ доносять: Нині о год. 4. по пол. почало ся в кабінеті х-ра Зайдлера продовжені конференції з польським колом в присутности міністра скарбу Вімера, веліниць Бангава і д-ра Твардовського. З превиді польського кола прибули на конференцію: урядуючий віцепрезес кола бар. Г. Оконіжський та послы Дашинський, Глобінський, Кендзьор і Зеленецький. Тригодинні наради не довели до кінця. Народа будуть вести ся далі завтра по засіданню бюджетової комісії.

ВІДЕНЬ (Ткб.) Після донесень „Poln. Nachrichten“ з посольських кругів — зачувати, що правління займає супроти польських жадань принципіально становище прихильне.

З Росії.

Партійний склад нового кабінету.

ПЕТРОГРАД (Ткб.). Після партій новий кабінет має такий склад: Премієр, міністер комунікації і міністер рільництва є революційними соціалістами; міністер внутрішніх справ, міністер справедливости, міністер публичних робіт і міністер апровізації є соціальними демократами; міністри війни, маринарки й провісти є незалежними соціалістами; міністер скарбу є радикальним демократом; міністер торговлі, віроісповіданя і опіки та державний контролор є кадетами; міністер заграничних справ і президент господарської ради не належить до ніякої партії.

Страйк залізничників.

ПЕТРОГРАД (Ткб.) 9. жовтня. Вчора не зайшла зміна в страйковій руху залізничників. Получене в заграниччю є правильне.

На засіданню ради міністрів міністер руху Верховський заявив, що страйк залізничників, який був вже досить обмежений, хилить ся до кінця.

Український міністер фінансів.

Генеральним секретарем фінансів, торговлі й промислу в Генеральній Секретаріаті України став учений економіст ширької європейської слави Михайло Іванович Тутан-Барановський. Уродив ся в 1865 р. В 1888 р. здав у харківських університеті іспит на ступінь кандидата природничого й правничого факультетів. В 1894р. одержав на московських університеті ступінь магістра політичної економії за дисертацію про „Промислові кризи“; в 1898 р. отримав на тім самім університеті ступінь доктора за дисертацію про „Російську фабрику в минулім і теперішности“ (т. I). Сі обидві праці вийшли друком виданнями—перша в 1899 р., друга в 1900 р. Від 1895 р. викладав на петроградській університеті як приватний доцент. В 1899 р. усунено його з числа приватних доцентів на приказ міністра народної освіти. Інші його праці: „Наука про крайню корисність“ (1890), „Прудон, його жите і діяльність“ (1891), „Д. Міль, його жите і діяльність“ (1892) й инші. В 1897 р. подав ряд статей про різні справи в журналі „Новое Слово“, а в 1899 р. в журналі „Начало“; в обох цих журналах брав живу участь в редакції. Крім того був співробітником „Мир а Божого“, де від початку 1901 р. друкувала ся його робота „Нариса з історії політичної економії“. По німецьки надрукував: „Законодавство для охорони робітників“ (у другім виданю „Handwörterbuch der Staatswissenschaften“ Конрада), „Соціальні діяння торговельних криз в Англії“ (Archiv für sociale Gesetzgebung und Statistik, 1898), „Студії до теорії і історії торговельних криз в Англії“ (перерік російської книжки

